

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakértői véleménye

Tárgy: Büntető ügyben, megkeresés okozott vagyoni hátrány meghatározásával kapcsolatban

Ügyszám: SzJSzT-03/20.

A Testület részére feltett kérdés

A Bíróság azzal kereste meg a Testületet, hogy nyilatkozzon arról, hogy a vádiratban foglalt elkövetési magatartás megvalósításával pontosan filmenként mekkora vagyoni hátrány keletkezett, figyelemmel arra is, hogy a sérelmezett művek mikor kerültek eltávolításra.

A Testület a fenti kérdéseket az alábbiakban válaszolja meg.

A megkereséshez csatolt vádiratban részletezett magatartások, a [weboldal link] címen elérhető ún. torrent oldal üzemeltetése és a filmalkotásoknak az oldalra való feltöltése a művek szerzői jogi jogosultjainak a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 26. § (8) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítési (lehívásra hozzáférhetővé tétel engedélyezésére vonatkozó) jogát és az annak megvalósításához szükséges Szt. 18. § (2) bekezdése szerinti többszörözéshez való jogát sértik.

A Szerzői Jogi Szakértő Testület a 07/08/1. számú szakvéleményében foglalkozott részletesen a „torrentezés” egyes mozzanatainak szerzői jogi minősítésével.

Az Európai Unió Bírósága pedig a C-610/15. számú ítéletében, a The Pirate Bay elnevezésű, torrent fájl alapú „fájlcserélő” oldal vonatkozásában megállapította, hogy az INFOSOC irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmába beletartozik az olyan online megosztó platform interneten történő rendelkezésre bocsátása és üzemeltetése is, amely a szerzői művekre vonatkozó metaadatok indexálásával és keresőmotor működtetésével a felhasználók számára lehetővé teszi, hogy e műveket megtalálják, és azokat egy peer-to-peer hálózat keretében megosszák. Így a nyilvánossághoz közvetítés nem csak a „feltöltéssel”, hanem magának az oldalnak az üzemeltetésével, a „feltöltés” lehetőségének megteremtésével és támogatásával is megvalósul.

A Btk. 459. § (1) 17. pontja értelmében vagyoni hátrány a vagyonban okozott kár és az elmaradt vagyoni előny. Mivel az érintett alkotások engedély nélküli többszörözése és lehívásra hozzáférhetővé tétele kapcsán vagyonban okozott kárról nem beszélhetünk, így a vagyoni hátrány megállapítása szempontjából az elmaradt vagyoni előny vizsgálata szükséges.

A következőzetes bírói gyakorlat és az SZJSZT szakvélemények az elmaradt vagyoni előny minimum összegét a felhasználásokért megfizetni elmulasztott jogdíj összegében határozzák meg, mivel a jogosultak attól a jogdíjtól mindenképpen elestek, amelyet a felhasználó jogszerű felhasználás ellenében fizetett volna részükre.

A perbelihez hasonló felhasználásokra nem vonatkozik kötelezően követendő tarifa rendszer, a felhasználási engedély ellenében fizetendő jogdíj összege mindig a felek szabad megállapodásának a tárgya, amit elsődlegesen a felek üzleti kapcsolata és a piaci viszonyok

határoznak meg. Ezért a megfizetni elmulasztott jogdíj összegét a bírósági gyakorlat és az SZJSZT a jogosultak nyilatkozatait figyelembe véve vagy becsléssel határozza meg.

Az SZJSZT a 03/14 sz. szakvéleményében is rögzítette, hogy amennyiben a jogsértéssel érintett felhasználási mód nem áll közös jogkezelés alatt, akkor az okozott vagyoni hátrány tekintetében a jogaiban megsértett jogosult nyilatkozata irányadó.

A Testület osztja a vádiratnak a vagyoni hátrány megállapítására vonatkozó álláspontját, amely szerint a jogosulatlan felhasználással okozott vagyoni hátrány összege filmenként 800 USD.

Az SZJSZT a hasonló tárgyú véleményeiben – eltérő információk hiányában – rendszerint a fenti összeget tartja irányadónak a vagyoni hátrány minimális összegére, mivel ezt az értéket a filmalkotások jogosultjainak széles körét magában foglaló – azóta már megszűnt – Audiovizuális Művek Szerzői Jogait Védő Közhasznú Alapítvány (ASVA) határozta meg.

Az ASVA egy 2010-es nyilatkozatában foglalt úgy állást, hogy az online forgalmazási jogdíj összege Magyarországon filmalkotásonként 800-3000 USD közötti összegre tehető. A kalkuláció ugyan 2010-ben készült, de a jelen per tárgyát képező elkövetési magatartások nem sokkal utána, 2011-2014-ben valósultak meg, így a számítás alkalmazható a perbeli esetre.

A 800-3000 USD összeget az ASVA a kevésbé népszerű filmek és az aktuális nagy hollywood-i kasszasikerek forgalmazási díjának figyelembe vételével állapította meg. A rendelkezésünkre bocsátott iratokban csak a jogsértéssel érintett filmalkotások darabszáma és a jogosultak neve olvasható, emiatt is a 800 USD/film összeg alapul vételét javasoljuk, mivel a filmcímek ismerete nélkül nem állapítható meg, hogy az érintett művek a hozzáférhetővé tételükkor mennyire voltak népszerűek és aktuálisak.

Hangsúlyozzuk, hogy a fenti összeg a játékfilmek felhasználására vonatkozik, ezért amennyiben a perbeli esetben eltérő műfajú audiovizuális művek (TV műsor, ismeretterjesztő film, stb.) közzétételére is sor került, akkor azokra vonatkozóan eltérő számítási mód alkalmazása lehet indokolt.

A T. Bíróság arra is figyelemmel kérte az okozott vagyoni hátrány összegének a meghatározását, hogy a sérelmezett művek mikor kerültek eltávolításra. Mivel a rendelkezésünkre bocsátott anyag nem tartalmaz információt arra vonatkozóan, hogy az egyes művek közzétételére mikor került sor, illetve azokat mikor távolították el az oldalról, így az elérhetőség időtartamát nem vehetjük figyelembe a vagyoni hátrány megállapításakor.

Ugyanakkor véleményünk szerint a felhasználás időtartamának abból a szempontból nincs jelentősége, hogy a lehívásra hozzáférhetővé tétel annak időtartamától függetlenül díjköteles felhasználás és a piaci szokások szerint a jogosultak rendszerint igényt tartanak egy forgalmazói bevételtől független minimum jogdíjra, amit a letöltések számától, reklámbevételtől és a felhasználás időtartamától függetlenül ki kell fizetnie a felhasználónak. Az engedélyezett felhasználási időtartam rendszerint legalább egy év, aminek a Testület által javasolt 800 USD mint minimum összeg megfeleltethető. A vádlottak 2011. szeptember 19. és 2014. október 20. között töltöttek fel filmalkotásokat a perbeli torrent oldalra, a III. és a IV rendű vádlott egy – másfél éven belül tette közzé az oldalon elérhető filmek jelentős részét, így feltételezhető, hogy a filmek többsége legfeljebb egy- másfél évig volt elérhető.

A fentiekre tekintettel a Testület mértéktartóan – a korábbi szakértői véleményekhez hasonlóan – az ASVA állásfoglalásban szereplő alsó határ szerinti, a filmenkénti 800 USD összeget tartja alkalmazandónak. Megjegyezzük, hogy a vádirat 22. oldalán felsorolt polgári jogi igények megerősítik ennek a számítási módnak a megfelelőségét, mivel a jogosultak ezzel a kalkulációval megegyezően jelentették be a vádlottakkal szemben érvényesítendő polgári jogi igényüket.

Budapest, 2020. március 26.

dr. Kricsfalvi Anita
a tanács elnöke

dr. Ferkóczy Noémi Veronika
a tanács előadó tagja

dr. Horváth Péter
a tanács szavazó tagja